

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü' nün 96. Maddeleri uyarınca Adalet Bakanı Akın Gürlek tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 12.10.2026

Asu Kaya
Osmaniye Milletvekili

Kadınların boşanma sonrasında ekonomik güvenceye erişimi; eşitlik, sosyal adalet, insan onuruna yaraşır yaşam ve kadınların şiddetten uzak bir hayat kurabilmesiyle doğrudan ilişkili temel bir hak meselesidir.

Anayasa Mahkemesi'nin 4 Haziran 2026 tarihli kararıyla Türk Medeni Kanunu'nun 175'inci maddesinde yer alan "süresiz olarak" ibaresinin iptal edilmesinin ardından, yoksulluk nafakasına ilişkin yeni bir yasal düzenleme yapılması gündeme gelmiştir. Bu süreçte hazırlanacak düzenlemenin kadınların mevcut haklarını, ekonomik koşullarını ve boşanma sonrasında karşı karşıya kaldıkları eşitsizlikleri gözetmesi hayati önem taşımaktadır.

Kamuoyunda "süresiz nafaka" başlığı altında yürütülen tartışmaların sağlıklı bir zeminde ilerleyebilmesi için öncelikle mevcut uygulamaya ilişkin kapsamlı, güncel ve kamuoyuyla paylaşılmış resmî verilere ihtiyaç vardır. Nafakanın hangi koşullarda sona erdiği, hükmedilen nafakaların ne kadarının fiilen ödendiği, ödenmeyen nafakalar nedeniyle kaç kadının icra takibine başvurduğu ve nafaka miktarlarının kadınların temel ihtiyaçlarını karşılamaya yetip yetmediği açıklığa kavuşturulmalıdır.

Kadın Dayanışma Vakfı'nın 2024 tarihli araştırmasına dayanan ve güncel hesaplamalarla paylaşılan verilere göre, incelenen 16 ildeki 155 dava dosyasında kadınların yüzde 48'inin işsiz, yüzde 47'sinin ise hiçbir gelirin olmadığı belirtilmektedir. Aynı çalışmada ortalama yoksulluk nafakası 2024 yılı verileriyle 1.179,40 TL, güncel hesaplamayla 2.083 TL olarak aktarılmakta; hükmedilen nafakaların yüzde 44'ünün ödenmediği ve kadınların yüzde 70'inin nafaka alabilmek için icra yoluna başvurmak zorunda kaldığı ifade edilmektedir. İncelenen boşanma dosyalarında ev içi şiddet oranının yüzde 88 olduğu da belirtilmektedir.

Söz konusu veriler, devletin resmî verileriyle doğrulanması ve kapsamının açıklığa kavuşturulması gereken önemli göstergelerdir. Ancak bu veriler, kadınların boşanma sonrasında yaşadığı ekonomik güvencesizliğin ve nafaka hakkına erişimde karşılaştığı güçlüklerin görmezden gelinemeyeceğini ortaya koymaktadır.

Kadınların evlilik süresince üstlendiği ücretsiz çocuk, yaşlı ve hasta bakım emeği; işgücünden uzak kalmaları, mesleki gelişimlerinin kesintiye uğraması ve gelir elde etme imkânlarının daralması, boşanma sonrasındaki ekonomik durumlarını doğrudan etkilemektedir. Bu koşullar değerlendirilmeden, evlilik süresiyle nafaka süresini eşitleyen otomatik formüller üzerinden yapılacak bir düzenleme, kadınların bireysel koşullarını ve gerçek ihtiyaçlarını göz ardı etme riski taşımaktadır.

Öte yandan yoksulluk nafakası ile çocukların bakım ve eğitim giderlerine ilişkin iştirak nafakasının birbirinden ayrılması, çocukların ekonomik güvenliğinin ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Kadınların ekonomik bağımsızlığını güçlendirecek istihdam, kreş, bakım hizmetleri ve sosyal destek politikaları da bu tartışmanın ayrılmaz parçalarıdır.

Nafaka konusunda yeni bir yasal düzenleme hazırlanırken kadın örgütlerinin, baroların kadın hakları merkezlerinin ve nafaka hakkından doğrudan etkilenen kadınların görüşlerinin alınması;

düzenlemenin somut veriler, hukuki güvenceler ve toplumsal gerçeklik temelinde hazırlanması gerekmektedir.

Bu çerçevede, kadınların nafaka hakkına fiilen erişip erişemediğinin, mevcut sistemdeki aksaklıkların ve planlanan yasal düzenlemenin muhtemel sonuçlarının ortaya konulması kadınlar için hayati bir öneme sahiptir.

Bu bağlamda;

1. Adalet Bakanlığı'nın verilerine göre, 2020-2026 yılları arasında her yıl ayrı ayrı olmak üzere, Türkiye genelinde açılan boşanma davalarının sayısı kaçtır? Bu davaların kaçında yoksulluk nafakasına, kaçında iştirak nafakasına hükmedilmiştir?
2. Aynı dönemde yoksulluk nafakasına hükmedilen dosyalarda nafaka alanların kadın ve erkek olarak dağılımı nedir? Nafaka alan kişilerin yaş grupları, çalışma durumları, gelir düzeyleri ve bakmakla yükümlü oldukları çocuk sayısına ilişkin Bakanlığın elinde hangi veriler bulunmaktadır?
3. 2020-2026 yılları arasında yoksulluk nafakası bağlanan dosyalarda hükmedilen nafakaların ortalama, en düşük ve en yüksek tutarları yıllar itibarıyla ne kadardır? Nafaka miktarlarının belirlenmesinde tarafların gelirleri, yaşam koşulları, çocukların bakım yükü ve evlilik süresince üstlenilen ücretsiz bakım emeği hangi ölçütlerle değerlendirilmektedir?
4. Hükmedilen yoksulluk nafakalarının ne kadarı fiilen ödenmektedir? Bakanlığın, nafaka borçlarının düzenli ödenme oranını, kısmen ödenme oranını ve hiç ödenmeme oranını gösteren güncel bir istatistiği bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa bu veriler nedir?
5. Nafaka borcunu tahsil edemediği için icra takibine başvuran kişi sayısı kaçtır? 2020-2026 yılları arasında nafaka alacağı nedeniyle başlatılan icra takiplerinin sayısı, tahsil edilen toplam tutar, tahsil

edilemeyen alacak miktarı ve sonuçlanma oranı nedir? Bu veriler yoksulluk nafakası ve iştirak nafakası bakımından ayrı ayrı tutulmakta mıdır?

6. Nafaka borçlarının ödenmemesi nedeniyle icra yoluna başvuran kadınların sayısı kaçtır? İcra takibi başlatılmasına rağmen alacağını tahsil edemeyen kadınların sayısına ilişkin bir veri tutulmakta mıdır? Tutuluyorsa bu sayı ve oran nedir? Tutulmuyorsa bu konuda veri toplanmamasının gerekçesi nedir?
7. Nafaka yükümlüsünün gelirini gizlemesi, mal varlığını üçüncü kişilere devretmesi, kayıt dışı çalışması veya gelir durumunu gerçeğe aykırı beyan etmesi nedeniyle nafakanın tahsil edilememesine ilişkin Bakanlığa ulaşan başvuru ve şikâyet sayısı kaçtır? Bu durumların tespitine ve nafaka alacaklarının tahsiline yönelik hangi mekanizmalar işletilmektedir?
8. Yoksulluk nafakasının kaldırılması veya azaltılması istemiyle açılan dava sayısı kaçtır? Bu davaların kaçında nafakanın kaldırılmasına, kaçında azaltılmasına, kaçında talebin reddine karar verilmiştir? Kararlarda nafaka alan kişinin yeniden evlenmesi, yoksulluğunun ortadan kalkması, gelir durumunun değişmesi veya diğer koşulların değişmesi hangi ölçütlerle değerlendirilmektedir?
9. Yoksulluk nafakasının süresiz olarak devam ettiği dosyaların sayısı kaçtır? Bu dosyaların kaçında nafaka alan kişinin çalışma imkânı bulunmadığı, düzenli gelir elde edemediği, engellilik veya sağlık sorunları yaşadığı ya da çocuk, yaşlı veya hasta bakımını üstlendiği tespit edilmiştir? Bakanlık bu konularda istatistik tutmakta mıdır?
10. Kadın örgütlerinin araştırmalarında, incelenen boşanma dosyalarında ev içi şiddet oranının yüksek olduğu belirtilmektedir. Bakanlığın 2020-2026 döneminde boşanma davalarında fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddet

iddialarına ilişkin tuttuğu istatistikler nelerdir? Şiddet geçmişinin yoksulluk nafakasının miktarının veya süresinin belirlenmesinde nasıl dikkate alındığına ilişkin bir izleme çalışması bulunmakta mıdır?

11. Anayasa Mahkemesi'nin 4 Haziran 2026 tarihli iptal kararının ardından, Türk Medeni Kanunu'nun 175'inci maddesinde yapılması planlanan değişikliğe ilişkin Bakanlığınızca hazırlanmış bir taslak bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa taslak hangi aşamadadır ve düzenlemenin temel ilkeleri nelerdir? Nafakanın evlilik süresiyle otomatik olarak sınırlandırılması veya belirli bir süre sonunda kendiliğinden sona ermesi yönünde bir düzenleme öngörülmekte midir?
12. Yeni yasal düzenlemede nafakanın süresi ve miktarı belirlenirken kadının yaşı, sağlık durumu, eğitim düzeyi, çalışma ve gelir elde etme imkânı, evlilik süresince işgücünden uzak kalması, ücretsiz bakım emeği, çocukların bakım sorumluluğu ve şiddet geçmişinin dikkate alınması planlanmakta mıdır? Bu unsurların somut olayın koşulları çerçevesinde değerlendirilmesi için hangi hukuki güvenceler öngörülmektedir?
13. Yoksulluk nafakası ile iştirak nafakasının birbirinden farklı hukuki amaçlara hizmet ettiği dikkate alınarak, yeni düzenlemede çocukların bakım, eğitim, sağlık ve temel yaşam giderlerinin güvence altına alınmasına yönelik hangi tedbirler planlanmaktadır? İştirak nafakasının ödenmemesi nedeniyle ekonomik güçlük yaşayan çocukların ve bakım sorumluluğunu üstlenen ebeveynlerin korunmasına yönelik özel bir çalışma bulunmakta mıdır?
14. Kadınların boşanma sonrasında ekonomik bağımsızlıklarını sürdürebilmeleri için ücretsiz veya uygun maliyetli kreş hizmetlerinin yaygınlaştırılması, çocuk ve yaşlı bakım hizmetlerine erişimin artırılması, istihdama dönüş programları ve

sosyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi konusunda Bakanlığınızın diğer ilgili bakanlıklarla yürüttüğü ortak bir çalışma bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa bu çalışmaların kapsamı, bütçesi ve yararlanıcı sayısı nedir?

15. Nafaka düzenlemesine ilişkin yasa hazırlığı sürecinde kadın örgütlerinin, baroların kadın hakları merkezleri ve diğer ilgili sivil toplum kuruluşlarının görüşlerinin alınması planlanmakta mıdır? Bu kuruluşların ve nafaka hakkında doğrudan etkilenen kadınların TBMM komisyonlarında dinlenmesi için Bakanlığınızca bir girişimde bulunulacak mıdır?
16. Nafaka hakkına ilişkin kamuoyunda yürütülen tartışmaların sağlıklı bir zeminde sürdürülebilmesi amacıyla, nafaka miktarları, tahsilat oranları, icra takipleri, nafakanın kaldırılması davaları ve boşanma dosyalarındaki şiddet verilerinin düzenli biçimde kamuoyuyla paylaşılması planlanmakta mıdır? Bu verilerin cinsiyete, yaşa, ile ve dava türüne göre ayrıştırılarak yayımlanmasına yönelik bir çalışma bulunmakta mıdır?
17. Kadın örgütlerinin sunduğu araştırmalarda ortaya konulan nafakaların ödenmemesi ve tahsil edilememesi sorunlarının çözümü için Bakanlığınızın somut bir eylem planı var mıdır? Nafaka alacaklarının fiilen tahsilini kolaylaştırmak, icra süreçlerinin yarattığı mali ve hukuki yükü azaltmak ve ekonomik açıdan güçsüz durumdaki kadınların adalete erişimini sağlamak için hangi tedbirler alınacaktır?
18. Yeni nafaka düzenlemesinin kadınların yoksulluğu, çocukların ekonomik güvenliği ve kadınların şiddet ortamına geri dönmek zorunda kalma riski üzerindeki olası etkilerine ilişkin bir etki analizi yapılmış mıdır? Yapılmadıysa, kadınların ekonomik ve sosyal koşullarını doğrudan etkileyecek böyle bir düzenlemenin kapsamlı etki analizi yapılmadan hazırlanmasının gerekçesi nedir?

- 19.**Bakanlığınız, nafaka alacağının miktarını veya süresini tartışmaya açmadan önce, mevcut sistemde hükmedilmiş nafakaların neden tahsil edilemediğini ve nafaka alacaklılarının hangi engellerle karşılaştığını ortaya koyan kapsamlı bir çalışma yapmayı planlamakta mıdır? Böyle bir çalışma yapılacaksa takvimi nedir?
- 20.**Son olarak, yeni nafaka düzenlemesi hazırlanırken kadınların mevcut hukuki güvencelerinin korunması, çocukların üstün yararının gözetilmesi ve evlilik süresince üstlenilen ücretsiz bakım emeğinin dikkate alınması için hangi somut güvenceler getirilecektir? Kadın örgütlerinin ve nafaka hakkında doğrudan etkilenen kadınların görüşleri alınmadan bir düzenleme yapılmaması konusunda Bakanlığınızın yaklaşımı nedir?